

طرح شاخص مدیران خرید

شهریور ماه ۱۳۹۹

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

۵۴/۵۳

شامخ صنعت – دوره بیست و چهارم

- ✓ عدد شامخ کل بخش صنعت (۵۴/۵۳) تا حدودی افزایش فعالیت‌های صنعتی در شهریور ماه را نشان می‌دهد که بخشی از این روند افزایشی به دلیل افزایش تولید و تقاضا نسبت به ماه قبل است که باعث شده شاخص نسبت به مرداد ماه (۴۸/۰۶) افزایش یابد.
- ✓ شاخص میزان سفارشات مشتریان (۵۷/۴۸) در بین ۵ زیر شاخص اصلی نسبت به مرداد ماه بیشترین (۴۴/۲۳) افزایش را داشته است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه (۴۱/۰۱) همچنان نشان دهنده کاهش در سطح موجودی مواد اولیه است که نسبت به مرداد ماه (۴۳/۰۹) همچنان روند کاهشی دارد. در مقابل قیمت خرید مواد اولیه در شهریور ماه (۹۳/۰۸) نسبت به مرداد ماه (۸۸/۶۳) افزایش داشته است.
- ✓ شاخص مقدار تولید محصولات (۵۶/۱۷) نسبت به مرداد ماه (۴۶/۲۳) افزایش یافته است. این افزایش به دنبال افزایش سفارش مشتریان و میزان فروش کالاها در شهریور ماه حاصل شده است.

۴۶/۸۶

شامخ کل اقتصاد – دوره دوازدهم

- ✓ عدد شامخ کل اقتصاد (۴۶/۸۶) همچنان بر وضعیت رکودی در فعالیت اکثر بنگاه‌های اقتصادی حکایت دارد هرچند روند کاهش در فعالیت بنگاه‌ها فقط اندکی ملایم‌تر از مرداد ماه (۴۶/۴۳) است.
- ✓ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار (۴۸/۹۸) بیشترین مقدار را در بین ۵ زیر شاخص اصلی دارد که تفاوت محسوسی با مرداد ماه (۴۷/۵۸) نداشته است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۳۵/۶۴) کمترین مقدار در میان زیر شاخص‌ها و نشان دهنده کمبود مواد اولیه برای بنگاه‌های اقتصادی است که نسبت به مرداد ماه (۴۰/۲۴)، همچنان کاهش داشته است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۴۶/۹۳) پس از ۴ ماه روند کاهشی، با اندکی افزایش روبرو بوده است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

بازگشت بخش صنعت در اقتصاد جهانی در ماه سپتامبر هم ادامه یافته است. تولید و سفارشات جدید برای سومین ماه پیاپی افزایش یافته اند در حالیکه سفارش برای صادرات جدید برای اولین بار طی دو سال اخیر افزایش داشته است. گزارش JPMorgan از PMI ترکیبی در کل دنیا طی ۲۵ ماه گذشته به بیشترین مقدار خود افزایش یافته است و در سپتامبر ۵۲.۳ شده است در حالی که این رقم در ماه آگوست ۵۱.۸ بوده است. شاخص های اصلی PMI در سه ماه اخیر سیگنال افزایشی را نشان داده اند و طی آخرین نظرسنجی در بین ۲۹ کشور که داده های PMI آن ها در دسترس بوده است ۲۱ کشور افزایش را به ثبت رسانده اند.

بر اساس گزارش ماه سپتامبر مؤسسه IHS از نتایج PMI بخش صنعت در منطقه یورو، سیگنال افزایش در رشد صنایع در ماه سپتامبر وجود دارد و شاخص برای این ماه ۵۳.۷ به دست آمده است که نسبت به ماه قبل (۵۱.۷) افزایش داشته است. علاوه بر این ، ماه سپتامبر بیشترین رشد طی دو سال اخیر و بهبود در شرایط عملکرد را به ثبت رسانده است. سفارشات جدید و تولید با حمایت و تقویت صادرات به شدت افزایش داشته اند و رشد منطقه ناشی از بازگشت و تقویت بخش صنعت در آلمان می باشد.

طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید برای کل اقتصاد ایران در شهریور ماه ۴۶.۸۶ محاسبه شده است که نسبت به مرداد ماه (۴۶.۴۳) تغییر چندانی نداشته است. بنگاه های اقتصادی که در طرح شاخص شرکت کرده اند، در شهریور ماه، هر ۵ زیرشاخص: میزان فعالیت های کسب و کار (۴۸.۹۸)، میزان سفارشات جدید مشتریان (۴۶.۹۳)، سرعت انجام و تحویل سفارش (۴۸.۵۰)، موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۳۵.۶۴) و میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۴۸.۴۶) را کمتر از ۵۰ ارزیابی کرده اند.

➤ میزان فعالیت های کسب و کار (۴۸/۹۸) در تابستان روند ثابت و رکودی داشته است. این شاخص نسبت به مرداد ماه (۴۷/۵۸) اندکی افزایش داشته است اما همچنان رکود فعالیت های کسب و کار در کل اقتصاد را نشان می دهد که به دلیل کاهش موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده نسبت به مرداد ماه (۴۰/۲۴) است.

➤ میزان سفارشات جدید مشتریان در شهریور ماه ۴۶/۹۳ محاسبه شده است. همچنین میزان فروش کالاها یا خدمات در شهریور ماه (۴۶/۲۰) نسبت به مرداد ماه (۴۳/۴۵) افزایش داشته است که مولد افزایش میزان سفارشات است.

➤ سرعت انجام و تحویل سفارش در شهریور ماه عدد ۴۸/۵۰ محاسبه شده است که نسبت به مرداد ماه (۵۳/۲۸) کاهش داشته است که دلیل آن، کاهش موجودی مواد اولیه در شهریور ماه (۳۵/۶۴) بوده است. این کاهش در بخش های مختلف اقتصاد قابل مشاهده است.

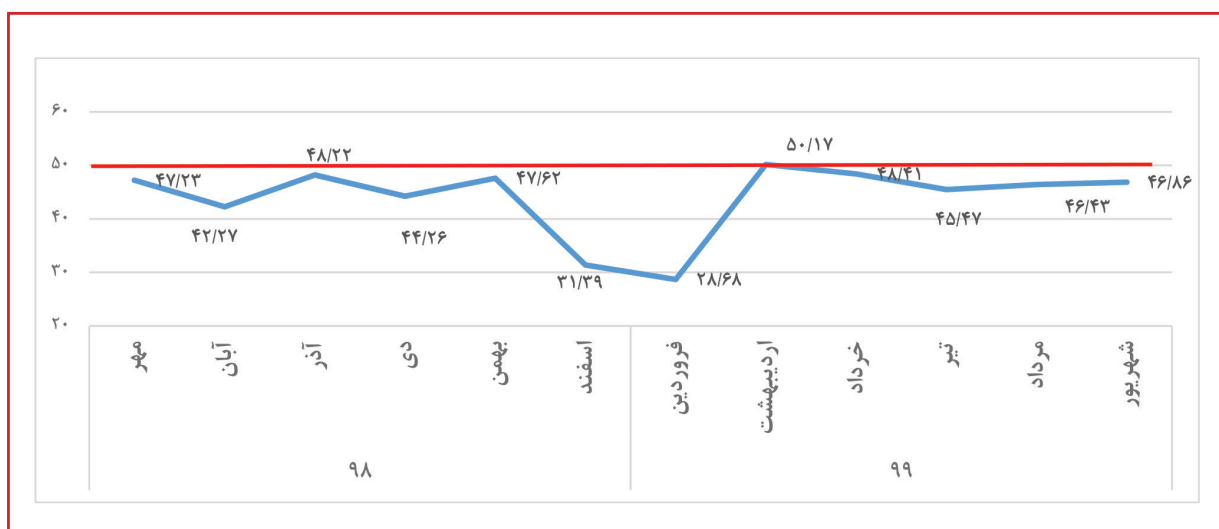
➤ قیمت محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده (۷۲/۳۳) همچنان افزایش قیمت فروش را بیشتر از ماه قبل نشان می دهد. این در حالیست که شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۸/۷۵) همچنان مقدار زیادی دارد.

➤ شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی برای مهرماه (۴۴/۵۱) نسبت به شهریور (۵۱/۵۵) کاهش داشته است که به دلیل کاهش موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق در شهریور ماه (۴۱/۵۶) دور از انتظار نیست.

جدول ۱: شاخص کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) شهریور ماه ۱۳۹۹

شهریور ۹۹	مرداد ۹۹	تیر ۹۹	شاخص
۴۶/۸۶	۴۶/۴۳	۴۵/۴۷	شاخص کل اقتصاد
۴۸/۹۸	۴۷/۵۸	۴۶/۴۰	میزان فعالیت‌های کسب و کار
۴۶/۹۳	۴۱/۵۳	۴۴/۳۹	میزان سفارشات جدید مشتریان
۴۸/۵۰	۵۳/۲۸	۴۷/۷۱	سرعت انجام و تحویل سفارش
۳۵/۶۴	۴۰/۲۴	۳۵/۲۹	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۴۸/۴۶	۵۰/۳۲	۴۹/۳۷	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی
۸۸/۷۵	۹۰/۲۷	۸۹/۵۲	قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۴۳/۰۱	۴۸/۴۰	۴۲/۷۸	موجودی محصول در انبار یا کارهای معوق
۴۱/۵۶	۴۲/۹۱	۴۲/۸۸	میزان صادرات کالا یا خدمات
۷۲/۳۳	۶۴/۲۶	۷۰/۰۵	قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده
۵۳/۴۷	۵۴/۴۴	۵۲/۹۲	مصرف حامل‌های انرژی
۴۶/۲۰	۴۳/۴۵	۴۴/۶۹	میزان فروش کالاها یا خدمات
۴۴/۵۱	۵۱/۵۵	۴۴/۶۴	انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده

نمودار ۱: مقایسه شاخص کل اقتصاد در دوازده ماه گذشته (دوره اول تا دوازدهم)

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

براساس داده‌های به دست آمده، شاخص مدیران خرید صنعت در شهریور ماه، ۵۴/۵۳ محاسبه شده است که نسبت به ماه قبل (۴۸/۰۶) افزایش یافته است. بدیهی است که افزایش زیرشاخص‌های موثر در محاسبه، باعث افزایش این عدد نسبت به ماه قبل شده است که می‌توان به افزایش مقدار تولید محصولات (۵۶.۱۷)، میزان سفارشات جدید مشتریان (۵۷.۴۸)، سرعت انجام و تحویل سفارش (۵۶.۷۲) و میزان استخدام (۵۳.۱۷) نسبت به مرداد ماه، اشاره داشت. زیرشاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده (۴۱.۰۱) نسبت به مرداد ماه کاهش داشته است. لازم به ذکر است این شاخص از مهرماه سال ۱۳۹۷، همواره مقدار کمتر از ۵۰ را به خود اختصاص داده است.

➤ مقدار تولید در شهریور ماه (۵۶.۱۷) نسبت به مرداد ماه (۴۶.۲۳) افزایش داشته‌است، که باعث افزایش میزان فروش محصولات به مشتریان (۵۵.۳۸) شده است.

➤ قیمت خرید مواد اولیه (۹۳.۰۸) در شهریور، همچنان افزایش بی‌رویه در قیمت مواد اولیه را نشان می‌دهد، به دلیل کمبود و عدم تأمین ارز مورد نیاز بنگاه‌ها از سوی بانک مرکزی و همچنین مشکلات ناشی از ناهماهنگی سازمان بورس با صنایع بالادستی نظیر پتروشیمی‌ها در نظارت و تخصیص درست مواد اولیه، در برخی از صنایع، تولیدکنندگان واقعی مجبورند مواد اولیه موردنیاز خود را به سختی و در قیمت‌های بسیار بالا تأمین کنند.

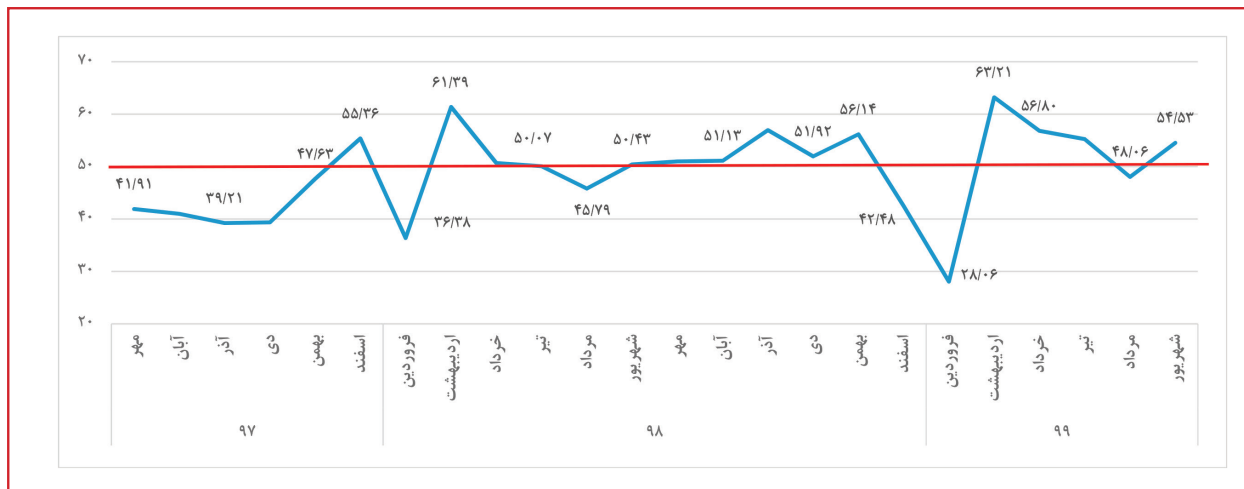
➤ قیمت محصولات تولیدشده در شهریور ماه عدد ۷۰.۸۰ محاسبه شده است که نسبت به مرداد ماه (۶۶.۰۱) افزایش داشته است.

➤ انتظارات تولید برای مهر ماه (۵۲.۲۸) نسبت به شهریور ماه (۵۸.۶۲) کمتر اما مثبت، پیش بینی شده است که نشان دهنده وضعیت رونق نسبی خواهد بود.

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) شهریور ماه ۱۳۹۹

شاخص	تیر ۹۹	مرداد ۹۹	شهریور ۹۹
شاخص کل صنعت	۵۵/۲۵	۴۸/۰۶	۵۴/۵۳
مقدار تولید محصولات	۵۶/۴۷	۴۶/۲۳	۵۶/۱۷
میزان سفارشات جدید مشتریان	۵۸/۸۵	۴۴/۲۳	۵۷/۴۸
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۴/۸۵	۵۵/۴۹	۵۶/۷۲
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۳۹/۵۳	۴۳/۰۹	۴۱/۰۱
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۶/۴۹	۵۲/۹۸	۵۳/۱۷
قیمت خرید مواد اولیه	۹۴/۷۴	۸۸/۶۳	۹۳/۰۸
موجودی محصول نهایی در انبار	۴۴/۲۷	۵۱/۲۸	۴۹/۱۳
میزان صادرات کالا	۴۹/۴۵	۴۶/۳۲	۴۷/۴۴
قیمت محصولات تولیدشده	۷۶/۱۶	۶۶/۰۱	۷۰/۸۰
مصرف حامل‌های انرژی	۶۱/۸۳	۵۳/۰۰	۵۳/۷۹
میزان فروش محصولات	۵۷/۲۸	۴۴/۹۷	۵۵/۳۸
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۱/۳۷	۵۸/۶۲	۵۲/۲۸

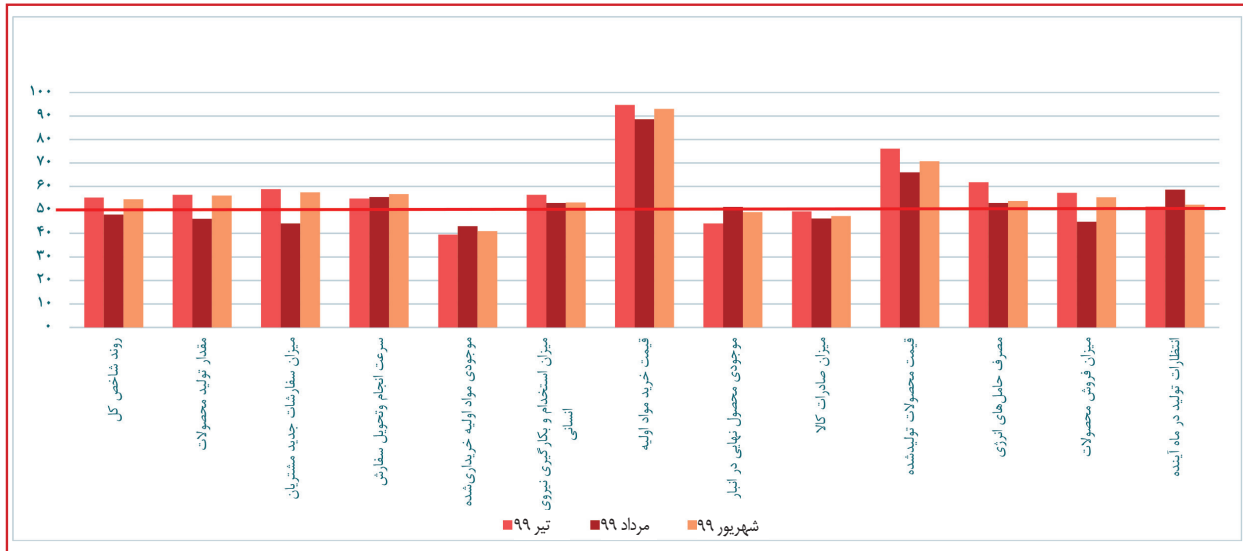
نمودار ۲: مقایسه روند شاخص بخش صنعت

جدول ۳: وضعیت شاخص های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید - شهریور ۱۳۹۹

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و مبلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و چرم	سایر صنایع
شاخص گروه	۵۴/۳	۴۴/۰	۵۱/۱	۵۵/۵	۵۵/۰	۵۷/۳	۵۲/۳	۵۳/۶	۵۳/۲	۶۰/۴	۵۱/۲	۵۷/۵
مقدار تولید محصولات	۶۵/۰	۴۰/۰	۵۰/۰	۶۰/۰	۵۸/۳	۵۹/۶	۵۲/۶	۴۸/۳	۶۱/۸	۶۰/۹	۵۳/۸	۶۶/۷
میزان سفارشات جدید	۶۰/۰	۴۴/۰	۶۱/۱	۶۳/۳	۵۴/۲	۵۹/۶	۵۱/۳	۶۴/۴	۵۲/۹	۶۴/۱	۴۲/۳	۵۰/۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۶۰/۰	۴۸/۰	۳۸/۹	۵۶/۷	۵۰/۰	۶۰/۶	۵۶/۶	۵۵/۱	۶۷/۶	۵۹/۴	۶۱/۵	۵۰/۰
موجودی مواد اولیه	۳۰/۰	۳۲/۰	۲۲/۲	۳۶/۷	۵۰/۰	۴۳/۶	۴۲/۱	۳۸/۱	۴۷/۱	۴۲/۲	۳۴/۶	۵۰/۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۴۰/۰	۵۲/۰	۶۱/۱	۴۶/۷	۵۸/۳	۵۵/۳	۵۵/۳	۵۰/۸	۳۵/۳	۶۴/۱	۶۱/۵	۶۶/۷
قیمت خرید مواد اولیه	۸۰/۰	۹۶/۰	۱۰۰/۰	۹۶/۷	۹۱/۷	۹۰/۴	۹۳/۴	۹۴/۱	۱۰۰/۰	۸۹/۱	۱۰۰/۰	۸۳/۳
موجودی محصول (انبار)	۳۵/۰	۴۴/۰	۵۵/۶	۴۱/۷	۶۲/۵	۵۶/۴	۵۲/۶	۴۰/۷	۴۴/۱	۴۰/۶	۳۸/۵	۵۰/۰
میزان صادرات کالا	۵۵/۰	۴۶/۰	۳۸/۹	۴۸/۳	۴۵/۸	۴۸/۹	۴۲/۱	۵۰/۰	۵۲/۹	۴۸/۴	۴۲/۳	۵۰/۰
قیمت محصولات تولیدشده	۸۰/۰	۷۶/۰	۹۴/۴	۷۳/۳	۵۰/۰	۷۹/۸	۶۴/۵	۷۳/۷	۷۶/۵	۶۲/۵	۶۵/۴	۴۱/۷
مصرف حامل های انرژی	۵۰/۰	۴۰/۰	۵۵/۶	۵۵/۰	۵۰/۰	۵۹/۶	۵۲/۶	۵۵/۱	۴۷/۱	۴۸/۴	۵۷/۷	۶۶/۷
میزان فروش محصولات	۵۵/۰	۴۰/۰	۶۱/۱	۵۵/۰	۴۵/۸	۶۲/۸	۵۲/۶	۵۵/۹	۵۲/۹	۶۲/۵	۶۵/۴	۳۳/۳
انتظارات تولید در ماه آینده	۴۰/۰	۳۴/۰	۲۲/۲	۵۸/۳	۶۲/۵	۵۴/۳	۵۶/۶	۴۴/۱	۶۴/۷	۵۶/۳	۳۴/۶	۵۰/۰

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به شهریور ۹۹

برخی مشکلات اصلی در شهریور ماه از دید فعالان اقتصادی:

- مشکل در افزایش قیمت مواد اولیه در بورس ایران، عدم ترخیص لوازم یدکی موردنیاز وارد شده از گمرک (صنایع نساجی).
- مشکل در تامین قطعات یدکی به دلیل افزایش نرخ ارز و عدم ثبات قیمت‌ها، افزایش قیمت پکت و هزینه حمل و نقل (صنایع کانی غیرفلزی).
- کمبود قطعات جهت تعمیرات و عدم برگشت پول و نقدینگی (فلزی).
- کاهش مواد اولیه عرضه شده در بورس، عرضه مواد اولیه بی کیفیت توسط پتروشیمی‌ها (صنایع لاستیک و پلاستیک).
- عدم برگشت ارز حاصل از صادرات (صنایع فراورده‌های نفت و گاز).
- توقف صادرات به پاکستان به دلیل اجازه نداشتن برای دریافت ریال به جای ارز (صنایع شیمیایی).

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- ✓ داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- ✓ شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- ✓ داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب و کارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- ✓ به صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهبتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۵/۰ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هر یک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهبتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

برای طراحی پرسشنامه و وزن‌دهی به ۵ پرسش اصلی در محاسبه عدد شامخ در اتاق ایران، از رویکردهای بین‌المللی با کمی تعدیل به صورت زیر استفاده شده است:

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۵)
۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۰.۳۰)
۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۵)
۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۰)
۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۰)
۶. قیمت خرید مواد اولیه
۷. موجودی محصول نهایی در انبار
۸. میزان صادرات کالا
۹. قیمت محصولات تولیدشده
۱۰. مصرف حامل‌های انرژی
۱۱. میزان فروش محصولات
۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

شامخ در برخی از کشورها در آگوست و سپتامبر ۲۰۲۰

شامخ کل

شامخ صنعت

